

Datu valsts inspekcija

PERSONAS DATU APSTRĀDE PRIEKŠVĒLĒŠANU LAIKĀ

Satura rādītājs

<i>Vēlēšanu ietvaros veiktas personas datu apstrādes likumīgums</i>	3
<i>Likumīgums un godprātība</i>	3
<i>Tiesiskais pamats</i>	3
<i>Piekrišana</i>	3
<i>Likumā noteikta pienākuma izpilde</i>	4
<i>Sabiedrības intereses</i>	4
Pārredzamība.....	4
Nolūka ierobežojums.....	5
Īpašu kategoriju datu apstrāde	6
Profilēšana	6
Datu minimizēšana	6
Glabāšanas ierobežojums	7
Precizitāte	7
Integritāte un konfidencialitāte	7
Novērtējums par ietekmi uz datu aizsardzību	8
Pārskatatbildība.....	8
Vēlētāju tiesību nodrošināšana	9
Citi veicamie pasākumi.....	9
Kad vērsties pēc palīdzības Inspekcijā?.....	10
Kā vērsties pēc palīdzības?	10
Skaidrojumā izmantotie termini.....	10

Datu valsts inspekcija (Inspekcija), ievērojot **Vispārīgajā datu aizsardzības regulā (Datu regulā)** noteiktos nacionālās uzraudzības iestādes uzdevumus, ir sagatavojusi informatīvu materiālu politiskajām partijām un to apvienībām par pasākumiem, kas ir veicami, apstrādājot fizisku personu datus priekšvēlēšanu laikā (Pašvaldību vēlēšanas, Saeimas vēlēšanas, Eiropas Parlamenta vēlēšanas). Personas datu apstrāde vēlēšanās nav izņēmums un, to veicot, ir jāievēro Datu regulas prasības. Tai skaitā jānodrošina Datu regulā noteiktās datu subjekta tiesības (Datu regulas III nodaļa).

Vēlēšanu ietvaros veiktas personas datu apstrādes likumīgums

Vēlētāju personas dati jāapstrādā saskaņā ar personas datu apstrādes principiem - likumīgums, godprātība un pārredzamība, nolūka ierobežojums, datu minimizēšana, glabāšanas ierobežojums, precizitāte, integritāte un konfidencialitāte un pārskatatbildība.

Likumīgums un godprātība

Personas dati jāiegūst no likumīgiem un uzticamiem avotiem godprātīgā veidā. Uz vēlētāju nedrīkst tikt izdarīta ietekme vai spiediens, lai tas dalītos ar saviem personas datiem (piemēram, e-pastu, tālruņa numuru, adresi).

Vēlētāju personas datus nedrīkst apstrādāt vēlētājam negaidītā, nepiemērotā vai kā citādi nosodāmā veidā. Vēlētāju personas dati ir jāiegūst tā, lai vēlētājs apzinātos, ka viņa personas dati (piemēram, e-pasts, tālruņa numurs) var tikt izmantoti arī politiskai reklāmai un agitācijai. Turklāt partijas nedrīkst šos datus pārsūtīt citām organizācijām, tai skaitā tādām, kurām ir, piemēram, līdzīgi politiski mērķi, ja pārsūtīšanai nav tiesiska pamata.

Tiesiskais pamats

Papildus personas datu apstrādes mērķim, kad politiskās kampaņas organizētāji tieši mijiedarbojas ar identificēta vai identificējama vēlētāja uzrunāšanu tā dzīvesvietā, ar tālruņa vai e-pasta starpniecību, vai izmantojot sociālos plašsaziņas līdzekļus, vai citā veidā — ir nepieciešams tiesisks pamats personas datu apstrādei (atbilstoši Datu regulas 6.pantam, ja tiek apstrādāti arī īpašu kategoriju dati, arī Datu regulas 9.pantam).

Apstrādes darbībām piemērotajam tiesiskajam pamatam ir jābūt norādītam organizācijas privātuma politikā.

Tiesisko pamatu atspoguļojums privātuma politikā	
✓ Piemērotie tiesiskie pamati skaidri saistīti ar apstrādes mērķi un personas datu kategorijām. Iepazīstoties ar privātuma politikas saturu, ir skaidrs, kuras darbības tiks pamatotas ar paša vēlētāja piekrišanu un kuras savukārt nepieciešamas normatīvajā aktā noteikto pienākumu izpildei.	X Privātuma politikā izteikts kategorisks apgalvojums, ka partijas veiktā personas datu apstrāde ir likumīga.

Piekrišana (Datu regulas 6. panta 1. punkta a)apakšpunkts)

Ja apstrādes tiesiskais pamats ir piekrišana, tai jābūt vēlētāja brīvai, konkrētai, informētai un nepārprotamai gribas izpausmei. Cilvēkam skaidri jāapzinās, kam viņš/ viņa piekrīt. Saņemot piekrišanu, ir nepieciešams iekļaut skaidru un saprotamu informāciju par to, kādai personas datu apstrādei cilvēks dod piekrišanu. Piekrišanu nevar iegūt ar klusēšanu, bezdarbību vai, izmantojot veidlapas, kurās piekrišana jau iepriekš ir atzīmēta. Vēlētājs jebkurā laikā var atsaukt savu piekrišanu personas datu apstrādei, neradot nelabvēlīgas sekas.

Ja vēlētājs ir partijas biedrs vai ir apstiprinājis vēlmi sekot kandidātam vai partijai sociālo plašsaziņas līdzekļu platformā, tad var pamatoti secināt, ka viņš/ viņa vēlēšies saņemt papildu informāciju no kandidāta vai partijas. Tomēr šāds pieņēmums nebūs pareizs, piemēram, attiecībā uz personām, kuras var būt šī vēlētāja plašākā sociālajā lokā un kuras šādu piekrišanu saziņai nav devušas.

Piekrišanas izmantošana saziņā ar vēlētāju	
✓ Jaunumu sūtīšana vēlētājam, ja tas piesakās jaunumu saņemšanai par partijas priekšvēlēšanu aktivitātēm partijas interneta vietnē.	X Jaunumu sūtīšana vēlētājam, ja tā kontaktus partija ieguvusi apmaiņā pret bezmaksas T-kreklu, neinformējot cilvēku, kādam nolūkam iegūtā kontaktinformācija tiks izmantota.

Likumā noteikta pienākuma izpilde (Datu regulas 6.panta 1.punkta c)apakšpunkts)

Noteikta veida personas datu apstrādes darbības partijai ir jāveic, izpildot normatīvajā aktā noteiktos pienākumus.

Likumā noteiktā pienākuma izpildes nodrošināšana	
✓ Sniedzot informāciju Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojam, tā pieprasītajā apjomā par labdarības pasākumu finansēšanu, sponsorēšanu, pabalstu un dāvinājumu (ziedojumu), biedru iestāšanās naudu un biedru naudu iemaksu veikšanu.	X Aizpildot anketu par partijas biedru sniegtiem ziedojumiem, tiek norādīta arī tāda informācija par fiziskām personām, kura likumā nav noteikta.

Sabiedrības intereses (Datu regulas 6.panta 1.punkta e)apakšpunkts); Legitīmās intereses (Datu regulas 6.panta 1.punkta f)apakšpunkts)

Atsevišķas apstrādes darbības var tikt veiktas, pamatojoties uz "sabiedrības interesēm vai pārziņa vai trešās personas svarīgām leģitīmām interesēm". Lai sabiedrības intereses demokrātiskā darbībā uzskatītu par likumīgu apstrādes pamatu, šīm interesēm ir jābūt skaidri norādītām tiesību aktos. Tām jābūt arī pienācīgi atspoguļotām privātuma politikā. Apstrāde, ko veic "pamatojoties uz pārziņa vai trešās personas sevišķi svarīgām likumīgajām interesēm", nedrīkst būt pretrunā datu subjektu tiesībām un interesēm, ņemot vērā viņu pamatotās gaidas.

Šī tiesiskā pamata izmantošanas gadījumos pirms personas datu apstrādes uzsākšanas nepieciešams noteikt līdzsvaru starp vēlētāja un attiecīgi sabiedrības vai partijas interesēm. Veicot datu aizsardzības un privātuma ietekmes novērtējumus, tajos ir ne tikai jānovērtē konkrētā ietekme uz atsevišķu vēlētāju tiesībām, bet arī jāapsver, vai apstrāde ir plašāku demokrātisko vērtību un demokrātisku vēlēšanu integritātes interesēs - īpaši gadījumos, kad apstrādes tiesiskais pamats ir sabiedrības intereses.

Sabiedrības intereses	
✓ Personas datu apstrāde īstenojot Politisko partiju likuma 7.pantā norādīto publiskās darbības mērķu sasniegšanai nepieciešamos pasākumus.	X Veicot personas datu apstrādi – algojot darbiniekus kampaņas mērķu īstenošanai, vai apkopojot brīvprātīgo palīgu personas datus.
Legitīmas intereses	
✓ Darbības, kur personas datu apstrāde tiek veikta atbilstoši civiltiesiskām attiecībām starp partiju kā juridisku personu un citu darījuma partneri, piemēram, piesaistot sabiedriskās aptaujas veicēju, lai noskaidrotu konkrētu vēlētāju noskaņojumu pirms gaidāmajām vēlēšanām.	X Personas datu apstrāde, veidojot vēlētāju profilus, balstoties uz to dalību interešu grupās sociālajos tīklos, neinformējot vēlētāju par to, ka partija šādu apstrādi veic.

Pārredzamība

Iegūstot personas datus nepastarpināti no vēlētājiem, partijām (privātuma politikā vai līdzvērtīgā veidā) ir jāinformē vēlētāji, sniedzot visu Datu regulas 13.pantā norādīto informāciju, bet vismaz par: Partijas juridisko nosaukumu un adresi, personas datu vākšanas juridisko pamatu, apstrādāto personas datu kategorijām, visiem šo datu saņēmējiem un kā vēlētājam izmantot savas tiesības. Neatkarīgi no saziņas metodes, partijas pārstāvji informē vēlētājus, ka viņi vāc datus "X partijas/organizācijas vārdā".

Privātuma politikai jābūt viegli pieejamai, salasāmai, saprotamai un pielāgotai attiecīgajām personām. Informācijas par personas datu apstrādi sniegšanā jāievēro līdzsvars – paskaidrojumiem nevajadzētu būt

formāliem, bet gan nodrošināt izpratnes nodrošināšanai nepieciešamo informācijas apjomu, vienlaikus tiem nevajadzētu būt arī pārmērīgiem.

Vēlētāja informēšanai var izmantot vairāku slāņu metodes, kur pamatinformācija par privātumu tiek sniegta pirmajā slānī, savukārt tālākajos slāņos, jau tiek sniegta detalizētākā Datu regulā noteiktā informācija.

Jebkurā politiskās kampaņas komunikācijā partijas brīvprātīgajam vai darbiniekam ir jāspēj atbildēt uz vēlētāju jautājumiem par to, kāpēc informācija par vēlētāja personas datiem tiek vākta, kā tā tiks izmantota, ar ko tā tiks kopīgota, un par to, kā vēlētājs varētu izņemt savu vārdu vai citu informāciju no kampaņas sarakstiem.

Izmantojot digitālās reklāmas, partijām ir jānodrošina, ka vēlētājiem tiek sniegta pietiekama informācija par to, kāpēc viņi redz konkrētu vēstījumu, kurš ir atbildīgs par šo vēstījumu, kā vēlētāji var izmantot savas tiesības, kā arī informāciju par visiem mērķauditorijas atlases kritērijiem, ko izmanto šo reklāmu izplatīšanā.

Partijām, kopīgojot personas datus ar sociālo mediju uzņēmumiem digitālās reklāmas nolūkos, lai uzrunātu līdzīgi domājošu personu grupas (piemēram, izmantojot tādus instrumentus kā *Facebook Lookalike* vai *Customized Audiences*), partijas līdztekus sociālo mediju uzņēmumam kļūst par kopsāzini personas datu apstrādei.

Personas datus digitālās reklāmas nolūkos nedrīkst kopīgot ar sociālo plašsaziņas līdzekļu uzņēmumiem, par to pienācīgi nepaziņojot vēlētājam. Vēlētāji būtu jāinformē par viņu tiesībām iebilst pret datu apstrādi tirgvedības nolūkos, kā rezultātā personas dati, uz kuriem attiecas iebildums, bez nosacījumiem tiktu dzēsti.

Pārredzamības nodrošināšana	
✓ Komerčiāls paziņojums ar tajā pašā paziņojumā skaidri norādītu kārtību, kādā persona var atteikties no turpmākiem paziņojumiem.	X Apjomīgs informācijas daudzums privātuma politikā, kurā ir sarežģīti atrast nepieciešamo informāciju
✓ Iegūstot datus no vēlētāja, tiek sniegta nepieciešamā informācija par plānotām darbībām ar personas datiem.	X Nepilnīgas informācijas sniegšana par plānotajiem personas datu apstrādes nolūkiem.
✓ Skaidra un precīza privātuma politika.	X Partijas deleģētie pārstāvji nav spējīgi sniegt minimāli nepieciešamo informāciju par personas datu aizsardzību un to kāpēc personas dati tiek vākti un kam tiks izmantoti.

Nolūka ierobežojums

Mērķis

Personas datus var apstrādāt atbilstoši skaidri definētam mērķim, piemēram, Kurzemes reģiona vēlētāju informēšanas kampaņas īstenošanai par kandidātu Mr.X. Mērķa sasniegšanai izmantojamās darbības varētu būt: politisko uzskatu atspoguļošana, informēšana par politiku, pasākumiem un iesaistes iespējām, līdzekļu vākšana, aptauju un lūgumrakstu izstrāde un izplatīšana, komunikācija par politiskajiem mērķiem un politikas virzieniem, izmantojot sociālos plašsaziņas līdzekļus, e-pastu utt. Partijas identificētie mērķi un izvēlētie līdzekļi kampaņas publicitātes materiālos ir jānorāda pēc iespējas precīzākā un pilnīgākā veidā.

Partijām atbilstoši Ministru kabineta 2019.gada 10.septembra noteikumiem Nr.417 "Politisko organizāciju (partiju) informācijas par iestāšanās naudām, biedru naudām, dāvinājumiem (ziedojumiem), vēlēšanu ieņēmumu un izdevumu deklarāciju un gada pārskatu iesniegšanas un publicēšanas noteikumi" ir pienākums vākt un paziņot informāciju par līdzekļu devējiem kampaņai. Personas dati, kas savākti saskaņā ar šo juridisko pilnvarojumu, būtu jāizmanto tikai tiem mērķiem, kas noteikti piemērojamos vēlēšanu vai partiju finansēšanas tiesību aktos un vienlaikus ievērojot Datu regulā un Fizisko personu datu apstrādes likumā noteikto.

Personas datu apstrādes mērķis	
✓ Piekrišanu devušo vēlētāju adrešu grāmatas veidošana, lai nodrošinātu efektīvu informācijas sniegšanu par plānotajiem priekšvēlēšanu pasākumiem reģionā.	X Personas datu apstrāde tiek veikta, lai partija iegūtu maksimālo vietu skaitu vēlēšanās.

Īpašu kategoriju datu apstrāde

Tādu personas datu apstrāde, kas atklāj politiskos uzskatus, rada nopietnu vēlētāju diskriminācijas risku. Zināšanas par to, kas ir un kas nav atbalstījis valdošo partiju, var ietekmēt arī valdības pakalpojumu sniegšanu nākotnē. Īpašu kategoriju personas datu apstrāde jāpapildina ar aizsardzības pasākumiem, kas atbilst riskam, ko rada vēlētāju diskriminācija, lai aizsargātu vēlētāju intereses, tiesības un brīvības.

Atbilstoši Datu regulas 9.pantam ir aizliegta informācijas par personas politisko pārliecību apstrāde, ja vien nepastāv kāds no 9.pantā norādītajiem pamatojumiem.

Īpašu kategoriju datu apstrāde	
✓ Priekšvēlēšanu komunikācija tiek veikta ar partijas biedriem un atbalstītājiem.	X Pēc vēlēšanām partija izmanto tās rīcībā esošos datus, lai izdarītu secinājumus par personām, kas visticamāk nav partiju vēlēšanās atbalstījušas. X Lēmumu, uz kuriem partijai ir ietekme, pieņemšanā tiek ņemta vērā Partijas informācija par personu politisko pārliecību.

Profilēšana

Informāciju par politiskajiem uzskatiem var atklāt vai izsecināt, izmantojot analītiskus un profilēšanas rīkus prognožu veidošanai, kas iegūst informāciju no dažādiem informācijas avotiem, piemēram, lasītiem žurnāliem un laikrakstiem, informācijas par politiskajiem uzskatiem un attieksmi pret sabiedriskām norisēm, dalības interešu grupās, u.c.

Partijas var iegūt personas datus no trešajām personām, piemēram, datu brokeriem, lai nosūtītu ziņojumus konkrētai auditorijai vēlēšanu vai kampaņu mērķu sasniegšanai. Tāpat datus par politisko pārliecību var izsecināt arī no dažādos avotos esošu personas datu analīzes arī, ja šie dati ir par uzvedību un darbībām, kas var nebūt saistītas ar politiku. Pirms šādu starpnieku datu izmantošanas ir jāveic pārbaude, lai pārliecinātos, ka dati ir iegūti likumīgi, un jānodrošina vēlētāju informēšana atbilstoši Datu regulas 14. pantam, tostarp skaidrojot paredzētās apstrādes juridisko pamatu un nolūkus.

Partijām ir jāņem vērā, ka, ja partiju kampaņu ietvaros tiek izmantotas lietotnes, tad izmantot ģeolokācijas izsekošanas metodes, lai identificētu vēlētāja atrašanās vietu un mērķētu lietotnē esošās funkcionalitātes vai profilēšanas nolūkos, tiek radīts būtisks risks vēlētāju privātuma aizskārumam. Šādi pakalpojumi būtu jāiespējo tikai pamatojoties uz katra atsevišķa lietotāja piekrišanu. Pēc noklusējuma ģeolokācijai, kā arī citiem atrašanās vietas izsekošanas mehānismiem lietotnēs nevajadzētu būt pieejamiem.

Profilēšana	
✓ Informācija par noteiktu cilvēku grupu interesēm tiek izgūta no uzticamiem datu brokeriem, kas, ievērojot normatīvo aktu prasības, ir likumīgi un caurspīdīgā veidā ieguvuši ziņas no vēlētājiem, tai skaitā izmantošanai nolūkā, kas saistīts ar vēlēšanām.	X Lietotāja profili tiek veidoti bez to ziņas, izmantojot datus, kas ar dažādu metožu starpniecību ir izgūti no trešajām personām. Iegūtā informācija tiek plaši izmantota mērķētu mārketinga akciju ietvaros, kas ir pielāgotas konkrētā vēlētāja interešu profilam. Piemēram, Cambridge Analytica gadījums. ¹

Datu minimizēšana

Partijām personas dati jāvāc tikai skaidri noteikta nolūkā, par kuru informēti vēlētāji, un nolūka sasniegšanai minimāli nepieciešamajā apjomā. Tai skaitā nedrīkst vākt nekādu informāciju par vēlētāja māsaimniecību un tās iemītņiem, izņemot to, ko vēlētājs brīvi un nepārprotami sniedz, nedrīkst vēlētājam jautāt par citiem ģimenes locekļiem (īpaši bērniem), ģimējiem vai citām ar vēlētāju, iespējams, saistītām personām.

¹ Eiropas Parlamenta 2018. gada 25. oktobra rezolūcija par "Facebook" lietotāju datu izmantošanu, ko veicis uzņēmums "Cambridge Analytica", un ietekme uz datu aizsardzību (2018/2855(RSP)). Pieejams: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2018-0433_LV.html

Datu minimizēšana	
✓ Veidojot adresātu sarakstu elektroniskas komunikācijas pārsūtīšanai, vēlētājam tiek fiksēta tikai vēlētāja elektroniskā pasta adrese.	X Veidojot adresātu sarakstu elektroniskās komunikācijas pārsūtīšanai, no vēlētāja tiek pieprasīta ne tikai vēlētāja elektroniskā pasta adrese, bet lūgts norādīt vēl trīs citu personu elektroniskā pasta adreses, kuras varētu būt ieinteresētas informācijas no partijas vai cita komerciāla paziņojuma saņemšanā. X Papildus e-pasta adresei tiek iegūta vēlētāju identificējoša informācija vai ziņas par vēlētāja dzīvesvietu.

Glābšanas ierobežojums

Nedrīkst izpaust vēlētāju personas datus, kas savākti politisko kampaņu laikā citām personām (piemēram, datu mākeriem), lai monetizētu informāciju.

Glābšanas ierobežojuma ievērošana	
✓ Pēc vēlēšanām iegūtā informācija par vēlētājiem, kuras tālākai apstrādei nav kāds cits tiesisks pamats, tiek izdzēsta no datu bāzēm.	X No vēlētājiem iegūtā informācija tiek pārdota citiem politiskajiem spēkiem uz nākamajām vēlēšanām.

Precizitāte

Partijām ir jānodrošina, ka apstrādātie personas dati ir precīzi un vajadzības gadījumā tiek atjaunināti.

Precizitātes principa ievērošana	
✓ Vēlētājam, iesniedzot lūgumu partijai labot novecojušus vai kļūdainus datus (piemēram, kontaktadresē), tā pēc faktu pārbaudes tiek labota.	X Saņemot ziņas no personas, ka tai nosūtīts elektroniskais pasts kļūdaina ieraksta adresu sarakstā dēļ, tiek turpināta neprecīzas informācijas apstrāde, sūtot tam pašam vēlētājam nevēlamus paziņojumus.

Integritāte un konfidencialitāte

Vēlēšanu ietvaros var notikt datu apmaiņa par vēlētājiem starp partiju un kampaņu brīvprātīgajiem, piesaistītajiem darbuņēmējiem un citām personām. Partijām ir jāveic atbilstīgi drošības pasākumi, lai visos personas datu apstrādes procesos nodrošinātos pret nejaūšu vai neaļautu piekļuvi personas datiem, to iznīcināšanu, pazaudēšanu, izmantošanu, grozīšanu vai izpaušanu. Šie pasākumi ir jāievieš, ņemot vērā izmantotā datu nesēja specifiku (mobilais tālrunis, dators, IOT, e-pasts, u.c.) Pasākumos ir jāietver atbildīgo personu apmācība par privātumu un drošību, piekļuves kontroles mehānismi, konfidencialitātes nolīgumi un kontrole attiecībā uz fizisku piekļuvi vietām un iekārtām, kur tiek glabāti personas dati.

Partijām ir jāapmāca visas kampaņā iesaistītās personas, tostarp darbinieki un pagaidu brīvprātīgie, par privātuma un datu drošības pasākumu nozīmi. Katram darbiniekam vai brīvprātīgajam jāparaksta konfidencialitātes līgumi. Darbinieki un brīvprātīgie nedrīkst izpaust tālāk vai citādi izmantot, tos personas datus, kurus ieguva kampaņas laikā. Politisko kampaņu organizāciju datubāzes ir jāaizsargā ar stingru piekļuves kontroli attiecībā uz dažādām darba ņēmēju un brīvprātīgo kategorijām. Izdrukas no datu bāzēm, kas satur personas datus, nevar glabāt visiem pieejamā vietā, piemēram, uz galda visiem redzamā veidā parijas tikšanās vietā ar vēlētājiem.

Partijām ir pienākums ziņot Inspekcijai (atbilstoši Datu regulas 33.pantam) un vēlētājiem vai citām skartām fizisku personu kategorijām (atbilstoši Datu regulas 34.pantam) par datu aizsardzības pārkāpumu, ja šāds pārkāpums var nopietni ietekmēt vēlētāju tiesības un pamatbrīvības. Piemēram, ja vēlētāju personas dati ir nokļuvuši internetā, datu bāze bijusi uzlauzta u.tml. Paziņojumā ir jāiekļauj pienācīga un jēgpilna informācija par iespējamiem un jau īstenotiem pasākumiem pārkāpuma negatīvās ietekmes mazināšanai. Pārkāpuma paziņojuma iesniegšanas (pārziņiem) Inspekcijai veidlapa pieejama [šeit](#).

Pasākumiem, ko partijas ievieš personas datu aizsardzībai, ir jāņem vērā jaunākās datu aizsardzības metodes un paņēmieni.

Partijām ir jābūt gatavām uzņemties atbildību par personas datu apstrādi, kuru to vārdā veic trešās personas - pakalpojumu sniedzēji. Partijām jāspēj pierādīt, ka apstrādātāji pilda savus pienākumus atbilstoši Datu regulai.

Novērtējums par ietekmi uz datu aizsardzību

Partijai pirms personas datu par politisko piederību apstrādes uzsākšanas ir jāveic novērtējums par ietekmi uz datu aizsardzību. Novērtējumā jānovērtē, vai dati ir aizsargāti pret neatļautu piekļuvi, grozīšanu un izņemšanu/iznīcināšanu. Novērtējumos ir jāiestrādā augsti drošības standarti personas datu aizsardzībai visā apstrādes laikā. Šāds novērtējums ir jāpamato ar nepieciešamības un proporcionalitātes apsvērumiem un datu aizsardzības pamatprincipiem attiecībā uz dažādiem riskiem, tostarp fizisku piekļūšanu informācijai, attālinātu pieslēgšanos ierīcēm un datiem ar dažādu iekšēju un ārēju tīklu starpniecību, datu dublēšanu un arhivēšanu. Detalizēts skaidrojums "Novērtējuma par ietekmi uz datu aizsardzību veikšana" pieejams [šeit](#). Novērtējuma par ietekmi uz datu aizsardzību veidlapa un interaktīvs rīks pieejams [šeit](#).

Pirms datu vākšanas un apstrādes uzsākšanas būtu jānovērtē plānotās datu apstrādes iespējamā ietekme uz vēlētāja tiesībām un pamatbrīvībām un ir jāizstrādā datu apstrāde tā, lai novērstu vai samazinātu risku, ka varētu tikt aizskartas minētās tiesības un pamatbrīvības.

Atbilstoša novērtējuma par ietekmi uz datu aizsardzību veikšana	
✓ Partija pēc detalizētas iespējamās ietekmes uz datu aizsardzību novērtējuma veikšanas ir ieviesusi identificētajiem riskiem atbilstošus drošības pasākumus. Minimizējot riskus līdz līmenim, kas ir pieņemams, vērtējot iespējamo kaitējumu vēlētājam. ✓ Pirms apstrādes darbību uzsākšanas partija nodrošina izvērstu apmācību visām personām, kuras rīkosies ar personas datiem, tiek noslēgti konfidencialitātes līgumi, kas paredz sodus par pretlikumīgu personas datu apstrādes veikšanu. ✓ Notiekot personas datu aizsardzības pārkāpumam (piemēram, drošības incidentam), kura rezultātā partijas vēlētāju adrešu saraksts un apkopotā informācija par vēlētājiem nonākusi neautorizētu trešo personu rokās, partija veic dokumentētu iekšēju izmeklēšanu par iespējamiem riskiem vēlētāja tiesībām un brīvībām. Partija ne vēlāk kā 72 stundu laikā no incidenta identifikācijas brīža sniedz Inspekcijai aizpildītu personas datu aizsardzības pārkāpuma paziņošanas veidlapu.	X Partija pieņem lēmumu iegādāties vēlētāju adrešu sarakstu no trešās personas, neveicot novērtējumu par šīs trešās personas apstrādāto personas datu likumību. X Pēc notikuša personas datu aizsardzības pārkāpuma partija turpina visas iepriekšējās darbības, nevērtē ietekmi uz vēlētāja tiesībām un pamatbrīvībām, kā arī neziņo Inspekcijai par notikušo. X Partijas ieviestie drošības pasākumi informācijas aizsardzībai ir morāli un fiziski novecojuši – parolu pārvaldības politikas ievērošana netiek kontrolēta, informācijas sistēmās netiek veikta atjauninājumu uzstādīšana. Netiek izmantots ugunsdrošība vai pretvīrusu aizsardzība. Personas dati neatrodas vietā, kur tiek fiziski kontrolēta neautorizētu trešo personu piekļuve tiem.

Pārskatbildība

Partijai ir pienākums nodrošināt pienācīgu datu aizsardzību un pierādīt, ka datu apstrādē tiek ievēroti piemērojamie tiesību akti, tai skaitā spējot pierādīt, ka trešās personas, kas apstrādā personas datus partijas vārdā, ievēro atbilstību.

Pārskatbildības nodrošināšana	
✓ Partija rūpīgi dokumentē uz personas datu aizsardzību attiecināmos lēmumus. ✓ Lēmumu pieņemšanas procesā iesaistīts datu aizsardzības speciālists, kura viedoklis tiek uzklauts. ✓ Partijas lēmumi ir pamatoti loģiskos apsvērumos. ✓ Partija nepieciešamības gadījumā proaktīvi veic izmeklēšanu par iespējamiem incidentiem un sadarbojas ar Inspekciju.	X Partijas pieņemtie lēmumi personas datu aizsardzībā ir intuitīvi. X Netiek dokumentēti apsvērumi, balstoties uz kuriem tiek pieņemts viens vai otrs risinājums, līdz ar to partija nav spējīga sniegt Inspekcijai tās pieprasīto informāciju. X Partijas iekšējie procesi neļauj identificēt iespējamus drošības incidentus, kas rada risku

✓ Partijas personāls ievēro pieņemtās iekšējās kārtības efektīvas personas datu apstrādes sistēmas organizēšanā.

reputācijai, kā arī nespēju izpildīt Datu regulā noteiktos pienākumus.

Vēlētāju tiesību nodrošināšana

Partijai ir jānodrošina, ka:

1. Vēlētājs ir informēts, ka partija izmantos viņa personas datus, lai viņu uzrunātu, sniegtu informāciju par partijas aktivitātēm vai citādi iesaistītu partijas darbībā.
2. Vēlētājs nav tādu lēmumu subjekts, kas viņu skar, pamatojoties tikai uz automatizētu datu apstrādi, un neņemot vērā viņa viedokli.
3. Vēlētājam jānodrošina iespēja pēc pieprasījuma un bez pārmērīgas kavēšanās vai izdevumiem saņemt apstiprinājumu par savu personas datu apstrādi un piekļuvi šiem datiem vēlētājam saprotamā veidā. Šajā informācijā jāiekļauj arī visi vēlētājiem piešķirtie "rezultāti", pēc kuriem noteikta viņa ideoloģiskā orientācija.
4. Vēlētājs saņem informāciju par to, kā un no kāda avota tika iegūta viņa personiskā-informācija.
5. Vēlētājam ir iespēja iebilst pret viņa datu apstrādi.
6. Vēlētājs var pieprasīt partijas apstrādāto personas datu labošanu vai dzēšanu, ja dati ir neprecīzi, novecojuši vai nepilnīgi.
7. Vēlētāja, kas iebilst pret datu apstrādi politiskā mārketinga nolūkos, personas dati, uz kuriem attiecas šis iebildums, tiek dzēsti bez papildus nosacījumiem.
8. Vēlētājam tiek sniegta informācija par iemesliem, kas ir pamatā viņa personas datu apstrādei politiskās kampaņās (*Tas var būt īpaši svarīgi, ja ar vēlētājiem sazinās partija, ar kuru viņiem nav bijušas iepriekšējas attiecības*).

Vēlētāji tiek informēti, ka tiem ir tiesības izmantot uzraudzības iestādes (Inspekcijas) palīdzību savu tiesību īstenošanā. Datu subjektu tiesību uzskaitījums pieejams [šeit](#).

Datu subjektu tiesību nodrošināšana

✓ Partijai ir izstrādāta iekšēja procedūra, kā rīkoties ar saņemtu datu subjekta iesniegumu. Darbinieki ir apmācīti un zina kārtību, kādā šāda rakstura lūgumi ir izskatāmi, un tie ievēro saistošos termiņus un prasības.

X Partijas lietvedības sistēmā nav paredzēts, kā atpazīt datu subjekta iesniegumu, partijai nav izstrādāts process, kā tiek vērtēta un nodrošināta atsevišķu vēlētāja tiesību nodrošināšana.

Citi veicamie pasākumi

Slēdzot līgumu ar trešajām personām, (piemēram, mākoņdatošanas pakalpojuma nodrošinātājiem, sabiedrisko aptauju veicējiem, uzņēmumiem, kas izsūta paziņojumus vai veic datu analīzi partijas vārdā u.tml.), kas personas datus apstrādā partijas uzdevumā, nepieciešams noslēgt Datu regulas 28.pantam atbilstošu līgumu.

Partijām ir nepieciešams padziļināti vērtēt, vai to apstrādes darbības nav uzskatāmas par tādām, kurām piemērojama Datu regulas 37.panta 1.punkta c)apakšpunkta prasība par Datu aizsardzības speciālista norīkošanu.

Papildus Datu regulas prasībām attiecībā uz partiju reklāmu izplatīšanu, tām jānodrošina arī atbilstība Informācijas sabiedrības pakalpojumu likumam. Minētā likuma III nodaļa nosaka kārtību komerciālu paziņojumu sūtīšanai, tai skaitā jāpievērš uzmanība šī likuma 9.pantam, kas nosaka aizliegumu komerciālu paziņojumu izplatīšanai, ievērojot noteiktos nosacījumus².

² Aizliegts izmantot komerciāla paziņojuma sūtīšanai automatiskās zvanīšanas (galiekārtu) sistēmas, kas darbojas bez cilvēka līdzdalības (automatiskās izsaukumierīces), elektronisko pastu, kurus izmantojot iespējams individuāls kontakts ar pakalpojuma saņēmēju, ja pakalpojuma saņēmējs iepriekš nav devis brīvu un nepārprotamu piekrišanu.

Pakalpojuma sniedzējs, kas savu komercdarbību ietvaros iegūvis no pakalpojuma saņēmējiem elektroniskā pasta adreses, drīkst tās izmantot citiem komerciāliem paziņojumiem, ja kumulatīvi - komerciālie paziņojumi tiek sūtīti par līdzīgām pakalpojuma sniedzēja precēm vai pakalpojumiem; pakalpojuma saņēmējs jau sākotnēji nav iebildis par turpmāku elektroniskā pasta adreses izmantošanu; pakalpojuma saņēmējam katrā turpmākajā komerciālā paziņojuma saņemšanas brīdī tiek dota nepārprotama bezmaksas iespēja (iesniedzot iesniegumu vai nosūtot paziņojumu elektroniski) atteikties no turpmākas elektroniskā pasta adreses izmantošanas.

Kad vērsties pēc palīdzības Inspekcijā?

1. Ja Partija ir veikusi novērtējumu par ietekmi uz datu aizsardzību un ir konstatēts, ka arī ieviešot identificētos risku mazināšanas pasākumus, apstrādes radītie riski joprojām ir neproporcionāli augsti.
2. Ja pēc apspriešanās ar datu aizsardzības speciālistu, partija šaubās, vai izvēlētais risinājums vai personas datu apstrādes modelis nodrošinās atbilstību Datu regulai.
3. Ja noticis personas datu aizsardzības pārkāpums un partija šaubās, vai ir nepieciešams sniegt informāciju par incidentu arī vēlētājam.
4. Ja Partija vēlas konsultēties par citiem personas datu aizsardzības jautājumiem attiecībā uz savu personas datu aizsardzības procesu organizāciju.

Inspekcijas pilnvaru apjoms noteikts Datu regulas 58.pantā un Fizisko personu datu apstrādes likuma 5.pantā.

Kā vērsties pēc palīdzības?

Inspekcija piedāvā telefonkonsultācijas un sniedz atbildes uz elektroniskajā pastā saņemtiem jautājumiem. Sīkāka informācija par konsultēšanos ar Inspekciju [šeit](#).

Veidlapa iesniegumam par klātienes konsultāciju Inspekcijā pieejama [šeit](#).

Skaidrojumā izmantotie termini

Inspekcija – Datu valsts inspekcija, personas datu aizsardzības uzraudzības iestāde Latvijā atbilstoši Datu regulai.

Datu regula - Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016.gada 27.aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula).

Vēlētājs (lietots arī "datu subjekts") – šī skaidrojuma kontekstā identificētas vai identificējamās fiziskās personas, kuru personas datus plāno apstrādāt Partija vai politiska organizācija.

Partija/ politiskā organizācija (lietots arī "pārzinis") – šī skaidrojuma kontekstā tā ir persona, kas viena pati vai kopīgi ar citām nosaka personas datu apstrādes nolūkus un līdzekļus.

Personas dati - jebkura informācija, kas attiecas uz identificētu vai identificējamu fizisku personu ("datu subjekts"); identificējama fiziska persona ir tāda, kuru var tieši vai netieši identificēt, jo īpaši atsaucoties uz identifikatoru, piemēram, minētās personas vārdu, uzvārdu, identifikācijas numuru, atrašanās vietas datiem, tiešsaistes identifikatoru vai vienu vai vairākiem minētajai fiziskajai personai raksturīgiem fiziskās, fizioloģiskās, ģenētiskās, garīgās, ekonomiskās, kultūras vai sociālās identitātes faktoriem.

Personas datu apstrāde - ir jebkura ar personas datiem vai personas datu kopumiem veikta darbība vai darbību kopums, ko veic ar vai bez automatizētiem līdzekļiem, piemēram, vākšana, reģistrācija, organizēšana, strukturēšana, glabāšana, pielāgošana vai pārveidošana, atgūšana, aplūkošana, izmantošana, izpaušana, nosūtīt, izplatīt vai citādi darot tos pieejamus, saskaņošana vai kombinēšana, ierobežošana, dzēšana vai iznīcināšana.

Datu valsts inspekcija
Elijas iela 17, Rīga, LV-1050
Tālr. : 67 22 31 31,
E-pasts : pasts@dvi.gov.lv

Cita veida komunikācija, izmantojot komerciāla paziņojuma sūtīšanai publiski pieejamus elektronisko sakaru pakalpojumus, var notikt, ja pakalpojuma saņēmējs iepriekš ir devis brīvu un nepārprotamu piekrišanu.

Elektronisko pastu vai cita veida komunikāciju, izmantojot publiski pieejamus elektronisko sakaru pakalpojumus, aizliegts izmantot komerciāla paziņojuma sūtīšanai, ja tiek lietota nederīga elektroniskā pasta adrese vai nederīgs tālruna numurs, uz kuriem pakalpojuma saņēmējs varētu sūtīt pieprasījumu pārtraukt komunikāciju, vai ja netiek ņemta vērā pakalpojuma saņēmēja atteikšanās no turpmāku komerciālu paziņojumu saņemšanas.